

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้สูงอายุชนชาติพันธุ์ไทลื้อ ตำบลสันมะเค็ด อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
ผู้ประพันธ์	มณฑิณี อักษรดิษฐ์
หลักสูตร	สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสุขภาพชายแดน)
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.สิรินันท์ สุวรรณภรณ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวรักษ์ กิจชนะไพบูลย์

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบตัดขวาง (Cross-sectional Analytical Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก (Oral Health Literacy: OHL) ศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพช่องปากกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมดังกล่าว ในกลุ่มผู้สูงอายุชนชาติพันธุ์ไทลื้อ ตำบลสันมะเค็ด อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 293 คน ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากไม่ดี ร้อยละ 84.6 และมีความรู้ด้านสุขภาพช่องปากในระดับต่ำเกือบทุกด้าน โดยปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การมีโรคประจำตัว (OR (95% CI) = 3.96 (1.36-11.55)) ความรู้ในระดับต่ำ (OR (95% CI) = 0.25 (0.09-0.66)) และประวัติการเคี้ยวหมาก (OR (95% CI) = 0.13 (0.02-0.87)) รวมถึง สถานภาพสมรสสายได้ อาชีพ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) สะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาระดับความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเน้นการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพช่องปากให้เหมาะสมกับบริบทวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการจัดระบบสนับสนุนทางสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองในกลุ่มผู้สูงอายุชนชาติพันธุ์ไทลื้อ

คำสำคัญ: ความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก, พฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก, ผู้สูงอายุไทลื้อ, ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

Thesis Title	Oral Health Literacy and Factors Associated with Oral Health Care Behaviors Among Tai Lue Elderly, Sanmaket Subdistrict, Phan District, Chiang Rai Province
Author	Monthinee Aksondit
Degree	Master of Public Health (Border Health Management)
Advisor	Sirinan Suwannaporn, Ph. D.
Co-Advisor	Assistant Professor Siwarak Kitchanapaiboon, Ph. D.

ABSTRACT

Abstract This cross-sectional analytical study aimed to assess oral health literacy (OHL) levels, examine oral health care behaviors, and analyze the factors associated with these behaviors among 293 Tai Lue ethnic elderly individuals in SanMaket Sub-district, Phan District, Chiang Rai Province. The findings revealed that a significant majority of the participants (84.6%) exhibited poor oral health care behaviors, with low levels of OHL observed across almost all dimensions. Multivariable analysis identified several factors significantly associated with oral health behaviors, including the presence of underlying diseases (AOR = 3.96; 95% CI: 1.36–11.55), low knowledge levels (AOR = 0.25; 95% CI: 0.09–0.66), and a history of betel nut chewing (AOR = 0.13; 95% CI: 0.02–0.87), alongside marital status, income, and occupation ($p < 0.05$). These results underscore an urgent need for culturally tailored oral health literacy interventions, integrated with socio-economic support systems, to enhance self-care practices among the Tai Lue elderly population.

Keywords: Oral Health Literacy, Oral Health Care Behavior, Tai Lue Elderly, Associated Factors